

פ ר ו ט ר ק ר ל מ ס י 174
מיסיבת וועדת הכספים, שהתקיימה ביום ה',
כ"ח בכסלו תשל"ה (12.12.74) בשעה 10.00
בבנק ישראל, בתל-אביב

חברי הוועדה:

נ כ ח ר:

י . קר גטן - יו"ר
ט . ארליך
א . אפרת
ע . אמוראי
י . בדר
צ . גרסוני
י . גולן
י . פלוטין
ע . פינרטן
א . פלמר
נ . קצב
ד . קירן
ז . טובל

טוזטנים:

י . סלמן - מנהל רשות החברות
ט . גבאי - מטנה ליועץ המשפטי לממשלה
א . פרוקצ'י - עוזרת בכירה ליועץ
המשפטי לממשלה
ת . הקר - משרד המשפטים
טר דרורי - כשות החברות
טר פרי - יועץ משפטי לרשות החברות
טר קסוטו - משרד המשפטים
ט . פלוג - יועץ כלכלי לוועדה

רשמה: שג קוטלר

סדר היום:

חוק החברות הממשלתיות, תשל"ג-1975.

=====

-547-

(ניוקגל ביום 24.12.74)

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. קרגמן:

י. בדר:

אני מבין שהיתה "שעות אופטימיות" לגבי מזג האויר שהיה צפוי היום בירוסלים, אם כי אינני מבין את העצה. לו היה שלג עטוף בירוסלים, לא רק חברי הוועדה לא היו יכולים לבוא לירוסלים, אלא גם אלה הנמצאים בירוסלים, לא היו יכולים להגיע לתל-אביב. אבל זה קרה. מה שמדאיג אותי הוא, שזו הפעם השניה, פעם אחר פעם שהוועדה יושבת ביום חמישי בתל-אביב. כמו תמיד אני בדעה, שחברי כנסת צריכים לעשות למען ירושלים ולא רק בכס שפתיים. העובדה שהכנסת בירוסלים היא לא רק בנין, היא נכס מדיני של עם ישראל. חברי הכנסת מוכרחים להבין, שלא מספיק שיהיה בנין, אלא שנשב שם. מי שמוותר על ישיבה בירוסלים, מוותר בעצם בעד קטן על הרבה יותר. אני מבקש, אדוני היושב-ראש, שלהבא ידייק בענין.

כולנו סובלים מזה, וגם אני. לי תפקידים במפלגתי שאינני יכול למלא. ובכל זאת אני מוכרח לוותר על כך, כי הישיבות שלנו מתקיימות בירוסלים. אני מניח שאסור לנו לזלזל ואסור לעשות שום דבר כדי להחליש את נוכחותנו בירוסלים.

היו"ר י. קרגמן:

אני מקיים החלטות של יושב-ראש הכנסת, אשר איננו מאפשר לקיים ישיבה הוועדה בתל-אביב בימי חמישי. כל הפניות של רוב חברי הוועדה לקיים ישיבו בתל-אביב נדחו על ידו. אני מקיים את הישיבות בירוסלים. אבל היום היה מקרה של "פורס מג'ור". אינך צריך להסיף לנו סירוסלים יקרה לנו. כל הסנים קיימנו ישיבות בירוסלים. היינו הראשונים לעשות זאת. אני הוכחשלת היום על ידי "קול-ישראל", בענין מזג האויר. אפשרות אחת היתה לבטל את הישיבה, או לקיים אותה בתל-אביב. לא חשבתי שצריך לבטל ישיבה, כי אנחנו דחוקים מאוד, ולכן לקחתי על עצמי את האחריות להעביר את הישיבה לתל-אביב. יש דבר חמור יותר, שביום חמישי הממשלה כולה יורדת לתל-אביב, על כל פקידיה הבכירים.

אנחנו עוברים לסדר היום. אנחנו נמצאים בסעיף 11.

מר גבאי:

אני רוצה להצביע על תיקונים להצעת החוק. בסעיף (א) נאמר: "רכסה המדינה בחברה לא-ממשלתית את מידת השליטה...". במקום זאת יהיה כתוב: "בחברה שאינה ממשלתית". ובטורה האחרונה של אותו סעיף לכתוב: "באישור ועדת הכספים של הכנסת, להחליט על אף האפוארובסעיף 9, שהוראות חוק זה לא יחולו על החברה", ולא שהיא לא חברה ממשלתית.

י. בדר:

הסעיף אומר שהממשלה יכולה לרכוש חברה, ובחברה זו לא יהיה מקום לביקורת המדינה, לא יהיה מקום להתערבות הרשות ולא יחולו כל אותן הגבלות שהחוק מטיל על חברה ממשלתית. החוק אומר שחברה שהממשלה מיוצגת בה על ידי נאמנים, היא גם כן חברה ממשלתית. ניקח לדוגמה את נתיבי נפט, שם המניות שייכות לבנק לאומי או הפועלים. לפי ההגדרות הקיימות זו לא חברה ממשלתית, כי הבנק מחזיק במניות כתור נאמן. המנהלים מתמנים על ידי הנאמן, לא על ידי הממשלה. אני מבין כאשר מסיבות שונות הממשלה אינה רוצה שהחברה תהיה ממשלתית באופן רשמי. אז היא פועלת על ידי נאמנים. אני מציע לפחוק את סעיף (א). הטעות הגמורה בסעיף זה היא, שהוא מתכוון רק לחברה שנרכשה, אבל לא חברה שהוקמה. אם הממשלה רוצה לקיים חברה שמיניות שונות לא יחולו עליה סעיפי החוק, זה בלתי-אפשרי לפי החוק הזה. זו פוכרחה להיות חברה שנרכשה, ואז צריך לשנות בה אתהסם ואת התזכיר.

י. סלמן:

המחשבה שהיתה מאחורי הסעיף הזה היא, לשאיר בידי הממשלה את האופציה שלא להפוך חברה כזאת, שנקנתה, לחברה ממשלתית, אלא ללכת לקראת בעלי המניות הפרטיים שיטארו בה. לכן בא אישור ועדת הכספים. אם תתגבש הצעה לא ללכת לכיוון זה, נהיה פוכנים לוותר על הסעיף הזה, וכאשר נגיע לסעיף 75 נחזור לנושא.

ס. ארליך:

סעיף זה אומר שיכולים להווצר בעתיד שני סוגי חברות, האחד שהחוק מחייב אותן, וסוג שהחוק פוטר אותן. זה אינו טוב. אני יכול להבין שיכול להיווצר מצב שצריך להציל חברה.

צ. גרטונובי:

בצורה שזה כתוב, אני מתנגד גם ל(א) וגם ל-(ב). לא יתכן שאותו סטוס יכול פעם לחול ופעם לא, באותה חברה. הסנה הזאת החריפה את הצורך בחוק חברות מפסלתיות.

ד. קורן:

אני חושב שיש מקום לסעיף זה, בעיקר כשהוא מובטח על ידי אישור ועדת הכספים. יכול להיות מקרה שחברה כחברה מפסלתית אינה יכולה לגייס הון בחוץ-לארץ. למקרים כאלה קיימת ועדת הכספים. מדוע חייבים לסגור את הדלת, כאשר זה דבר שתלוי במוסד פרלמנטרי שיחליט?

מצד שני, אם יש מצב שהממשלה רוצה להקל על חברה בלי להפוך אותה למפסלתית ולהשיל עליה את כל החובות, מדוע לא תתן לה הלוואה או ערבות או פתרון אחר?

י. גולן:

נראה לי שהסעיף הזה יכול להיות פירצה לאפשרות טובה מאד להתחמקות מכל החוק. פקידי האוצר יידעו תמיד להסביר לוועדת הכספים, מדוע יש להפעיל את הסעיף. לא יתכן שתהיה שליטה באיזושהי חברה, ומצד שני תהיה חברה חפשית. לכן, בשלב זה אני מתנגד לסעיף.

ז. טובל:

אני מצטרף לדעת חבר-הכנסת קורן. זו יכולה להיות סיבה עיקרית לאי-ביטול סעיף 11. לדעתי סעיף 75 עונה לבעיה. אלא שסם הייתי מוסיף את אישור ועדת הכספים. סעיף 11 מיותר.

ע. פינרמן:

אינני כל כך בטוח אם סעיף 75 עונה לבעיה. לפי הערכתי, אינו עונה. סעיף 11 מתיחס לחברות קיימות, ורק אליהן, שבהן יש לרשות ענין, ככל מיני סיבות, לרכוש בעלות. בעלי החברות האלה יכולים להתנות את פניית הפניות בכך שלא יחולו עליהן הוראות החוק של החברות המפסלתיות ושהחברה לא תהיה חברה מפסלתית. אני רואה בסעיף זה חריג שהוא מעבר לכוונת החוק כולו. החוק כולו מתיחס לחברות מפסלתיות. הסעיף הזה בא לאפשר לממשלה במידה שיהיה לה ענין בכך, להכנסת לחברות קיימות, בתנאים שונים מתנאי החוק. לא נכון לסגור כל אפשרות כזאת. אינני יכול לומר אם הבקרה של ועדת הכספים מספקת או לא, אולי צריך משהו נוסף. אבל לסגור הרמטית בפני אפשרות כזאת, לא הייתי רואה כמעט. לא פעם נכנסת הממשלה לכל מיני חברות או תעסיות, בהן מתגלים קסיים. לא מזמן חלק מאתנו התרעם על הממשלה שלא מצאה לנכון להכנס לחברה קיימת ולהציל אותה. אם רוכסים בעלות בלי סעיף 11, זה הופך להיות חברה מפסלתית. סעיף 11 נותן גמישות במקרים מיוחדים. אסור לבטל את הסעיף הזה.

א. אפרת:

אני בעד ביטול הסעיף. זה סותר או לפחות פותח פתחים לעקוף את סעיפים 9-10. בסעיף 10 מדובר על בעלי הפניות "אם רצונם בכך". לאחר מכן נאמר כמה זמן עומד לרשותם כדי להודיע אם רצונם בכך. סעיף 11 יוצר פירצה. אם נצטרך לתת לממשלה גמישות, ניתן זאת בסעיף 75. אין לפתוח בחוק מיד פתחים דרכם תוכל הממשלה לחמוק מן החוק.

מר קטושו:

סעיף זה נועד לחברות שלממשלה אין ענין לרכוש את מניותיהן. כמו, אם המדינה ירשה בעל ברחה חברה. היא מחזיקה אותה תקופת מעבר. לא מדובר על חברה מפסלתית אלא על רכיסת מניות בחברה קיימת. מדובר באותם המקרים שנכפו על המדינה ולא שהמדינה רכשה מרצונה.

ז. טובל:

למרות המקרים האלה, אינני רואה אסון אם יחולו עליהם הכללים האלה, פרט לסעיף 75.

מ. גבאי:

אני מסכים שהענין הנידון בסעיף 75 הוא ענין נפרד. אפשר להרחיב אותו ולהכליל בו כללים גורספים. יחד עם זאת סעיף 11 כפי שהוא מנוסח, מנוסח באופן רחב ביותר ומקנה שיקול דעת, אמנם באיסור, שלא להחיל את הוראות החוק. אני מציע שבסלב זה לא תתקבל החלטה על סעיף 11, אלא נסכם זאת כאשר נציע לסעיף 75. יתכן שנוכל לסלב את שני הדברים.

סעיף 11 (ב):

י. בדר:

אני סקרן לעת על חברה ישראלית אחת שאפשר להסתלט עליה על ידי קניית מניות בכורסה. אני מוכן להתערב שאין חברה כזאת. רק בעלי מניות בכורה, שיש להם זכות הצבעה מיוחדת, שולטים בחברה. אי-אפשר להסתלט על חברה כזאת על ידי קניית מניות בכורסה.

אני לא רואה שום הבדל בין מקרה בו מסי רוב על ידי קניה בכורסה או לפי סעיף 9. נאמר שיש לממסלה 45% בחברה. אחד מבעלי המניות, מוכר אותן לממסלה, ופתאום בעלי המניות האחרים מוצאים את עצמם עם 49% מהמניות, והחברה הפכה לחברה ממסלתית. מה ההבדל אם את אותה מניה קנו בכורסה או לא בכורסה מבחינת אלה שלא הסכימו להפיכת החברה לחברה ממסלתית?

במקרה שני הדבר הרבה יותר רגיש. אם יש חברה שהמניות שלה בכורסה ויש אפשרות שמכירת מניות תמסור למישהו את הסליטה על החברה, הרי שבעלי המניות רואים את הסכנה בעיניים פקוחות והסליטו עם זאת פראט. מה ההבדל אם הממסלה עשתה פעולה זו או איזה פקיד או אדם? הם נמצאים מראש במצב של סיכון. זה דבר בריא. כי גם אלה ששולטים בחברת מניות, יידעו שבעלי מניות יכולים להיפטר מהם על ידי מכירת מניות לפי שרוצה לקנות אותן. קיימת אפילו שיטה של רכישת מניות כזאת, שנקראת "שיק אובר". זה לגיטימי.

היו"ר י. קרגמן:

שכנעת אותי ואני מציע למחוק את הסעיף.

סעיף 12:

מר גבאי:

ישנה הצעה להוסיף סעיף קטן שיאמר: "שינוי התקרה שנקבעה במסמכי היסוד, בהתחייבות הכספיות שהחברה רשאית לישול על עצמה".

ז. שובל:

הייתי מוסיף עוד סעיף, במידה שהחברה לוקחת על עצמה חוב או חובות, בין אם על ידי הפצת איגרות חוב או בצורה אחרת שכרוכה כשיעבוד נכסי החברה מעל סכום מסויים. הכוונה למקרה שהחברה מוציאה אמיסיה של איגרות חוב שלא ניתנות להמרה במניות, ואלה איגרות חוב מבוטחות בנכסי החברה. מעל סכום מסויים, זה צריך להיות פרופורציונלי להון החברה. לפי דעתי הדבר שעון איסור.

היו"ר י. קרגמן:

יש סעיפים שאציע שיהיו באיסור ועדת הכספים.

י. בדר:

יכול להיות מקרה שחברה ממסלתית מקימה חברת בת. אם היא עושה זאת, אין לי התנגדות, אבל הקמת חברה עם אחרים, זה חור שהופך את כל החוק לכלום. לגבי שאר הדברים, צריך להבדיל בין סעיפים שיש להם קשר עם כספים לבין סעיפים שאין להם קשר עם כספים. סעיפים 2,3,4,6,8,9 הם סעיפים שיש להם קשר ישיר עם כספים. כאן יש צורך באיסור ועדת הכספים. לגבי סעיף 1 יש בעיה. בכל המקרים האלה צריך לכתוב "המטרות העיקריות". במקרה זה, זרוס איסור.

י. גולן:

מה זה "מטרות החברה"? אם חברה לאספקת מים מחליטה לבנות בניינים, ומקימה לצורך זה חברת בת, זה שינוי מטרה או לא? אני חושב שכן. על כך צריכה לבוא החלטת ממסלה.

צ. גרסוני:

אינני רואה הגבלה על הסקעות בחברה.
לא על כל סכום צריך אישור הממשלה.
אני מתיחס להסקעות של החברה. אם הן עוברות סכום מסויים, הן מצריכות
אישור הממשלה.

הי"ר י. קרגמן:

לשם כך יש דירקטוריון.

צ. גרסוני:

יש לפעמים שחברה מסנה את תהליכי
היצור. הממשלה החליטה על כך?
הממשלה אינה מקצועית, אבל היא צריכה לקבל החלטות בנושא כזה. על
ענין ערד היו צריכים להחליט בדרג מדינאי.

הי"ר י. קרגמן:

איננו רוצים להפוך את החברה למחלקה
במסדר ממשלתי. אנחנו בוחרים פועלת
מנהלים, ישנם גם נציגי הממשלה. הם צריכים לסטט עיניים ואזניים. את זה
נמסור להחלטת הממשלה? זה הרס כל הענין. מדובר פה על דברים עיקריים.
נאמר, שהיא חברה סיווק שהופכת לחברת יצור.

י. פלומין:

לגבי תוספת ענין הלוואות כנגד איגרות
חוב, הייתי מציע לתת לזה קונקרטיזציה.
נקבע, במידה שהלוואות בצורה זו עולות על 25% מההון הנפרע. באותו
הקשר הייתי מציע להוסיף טרי הון.

בסעיף (4) לא מובן מה הוא
"סינוי מהותי ביחסי הכוחות בחברה". לגבי חברה יש שני מספרים, 75%
ו-50%. 10% מתיחס רק לחבר חדש, והייתי מציע שבכל מקרה שהחברה יורדת
מהאפשרות של 76%, להכניס זאת.

כאשר הולכים להקים חברה ממשלתית,
אנחנו מסתפקים באינפורמציה שמביא השר. כאשר הולכים לסנות שתי מניות
בחברה קיימת, את זה צריך להביא לאישור ועדת הכספים? או שנלך לאורך כל
הקו, וגם חברות ממשלתיות יוכאו לאישור, או שקונסנקוונטית גם כאן יובא
הדבר רק לידיעה ולא לאישור.

הי"ר י. קרגמן:

לצורך הקמת חברה אין צורך בוועדת הכספים.
אבל כאשר מדובר על התקציב, ההון, זה

טוב לאישור.

י. פלומין:

אני לא בטוח שזה היה הסיכום.

ס. גבאי:

בפירוש סוכם שהקמת חברה טובא לידיעת
ועדת הכספים. ואז, קל וחומר
הנידון כאן יכול לבוא לידיעה ולא לאישור.

י. בדר:

רוב הסימנים שדוברה עליהם, פירוסם
יכול להיות שהחברה לא תהיה עדי
חברה ממשלתית. אולי זה רצוי באיזה מקרה, אבל זה דורש אישור.

י. פלומין:

אם שללו ממך זכות הצבעה, אוטומטית
זה מוקנה לאחרים. זה לא רק 4, זה
גם סעיף (3).

הי"ר י. קרגמן:

נבדוק זאת.

י. סלמן:

למעשה חברת הכנסת קרגמן נגע בנקודה
עקרונית. אנחנו רוצים שלחברה תהיה
אפשרות לבצע את תפקידיה. לכן סעיף 12 כלל את כל הסעיפים העקרוניים
שעלולים לסנות זאת בפעולה של החברה מבחינת מהותה העקרונית. אם זו
מטרה, סינוי מבנה הון וכן הלאה. זה שעון אישור הממשלה. אם נקבל את
ההערות שנשמעו כאן לגבי ענין אגרות חוב, ושתהיה פרופורציה להון, 25%
מההון, כל חברה רצינית פועלת מעבר למסגרת ההון שלה. אם נאמר שהיא לא
יכולה לעשות זאת אלא לאחר אישור הממשלה, זו לא תהיה חברה עיסקית
אלא חברת צדקה. חברה שפועלת במסגרת ההון שלה, אינה חברה עיסקית.

ז. סובל:

אגרות חוב זה דבר שמסנה את מבנה ההון.

י. בדר:

אינני יכולה ציף שלחברה לא יהיה מותר לקחת חובות או להוציא אגרות חוב, אלא אגרות חוב שאפשר להפוך אותן למניות. אבל אגרות חוב פשוטות, אין לי התנגדות.

י. סלמן:

אם זה על המתקונת ה זאת, נבדוק את הענין. עקרונית איננו יכולים לקבל הצעה שזה יהיה באיסור ועדת הכספים. מבחינה מהותית, אם שם אומרים שהממשלה מקימה חברה ומדווחת לוועדת הכספים, אין אפשרות מבחינת מערכת הפעילות של החברה, לקבל איסור ועדת הכספים.

הי"ר י. קרגמן:

אם מדובר בהסרת אגרות חוב במניות, אני רוצה לתת לך איסור. במסך הזמן תיהפך למיעוט בחברה.

י. סלמן:

נבדוק זאת.

ז. סובל:

אני לא מקבל זאת. בחוק זה אנחנו לא דנים אך ורק בפעילות הממשלה. אני לא רוצה להוסיף ביורוקרטיה. אני לא מתייחס לאובר-דרפס או הלוואות שיתוח ספציפית. אבל אם לחברה יש הון של 5 מיליון לירות, והיא מוציאה סכומים פי כמה גדולים מסכום אגרות החוב המובטחים כשיעבודים על כל נכסיה, למעשה הון ההלוואות שלה לשווח ארוך, גדול לאין שיעור מהון המניות שלה. במקרה שקורה משהו לחברה, זה יכול לשנות את כל אופיה ואפילו את בעלותה. המבטח יממש את הבטחוונות הללו. לדעתי דבר כזה חייב להיות באיסור ועדת הכספים, כשהוא עובר פרופורציה מסוימת מהון המניות. אגרות חוב לא מוציאים מידי חדש-חדשיים.

ס ע י ה 13:

י. בדר:

סעיף זה הוא פועל יוצא מאותם הסיפנים שאנחנו דורשים שיהיו באיסור ועדת הכספים. זו הנרץ להפיכת חברה ממסלתית ללא-ממסלתית, וכאן וודאי שועדת הכספים צריכה לסמור על האינטרס.

ס ע י ה 14:

י. בדר:

יש סתירה בין (א) ו-(ב). אין צורך במלה "חותכת" בסעיף (א).

ס ע י ה 15:

מר גבאי:

מוצע תיקון בסעיף זה. "שר האוצר בהתנגדות מנומקת, והשר יביא את ההתנגדות בפני הממשלה".

ז. סובל:

בסעיף זה הייתי פציע להרחיב ולצמצם. הייתי מוסיף לכאן אותם הסיקולים שכתובים בחוק החברות לגבי שירוק מרצון. אותם היבטים שבגללם או בעטים חברה, מטחרת רגילה יכולה לבוא ל שירוק מרצון.

אשר לצמצום, הייתי קוטר זאת עם אותו תיקון של חוק נכסי המדינה, כאשר הממשלה מוכרת את נכסיה או חלק מהם מעל סכום מסויים, היא זקוקה לאיסור ועדת הכספים.

י. בדר:

הכלל הבולט בסעיף זה הוא, שהממשלה לא יכולה לפרק חברה, אלא אם השר הממונה מציע זאת. זה כלל פוגע בתפיסה שלי מה זו ממשלה ומה זה שר, ואני מוכרח להתנגד לכך. אני מניח שממשלה יכולה ביוזמתה לעשות דברים שיביאו לפירוק חברה, לא רק כאשר שר ממונה מציע זאת. היא יכולה לשמוע את כל הסרים. אני אתנגד לסעיף (ג). לא מפני שאני מתנגד

לכך, אלא אני מתנגד שזה יהיה כתוב. זה כתוב בסגנון כוררות. אני סציע למחוק זאת. לאו דווקא שר האוצר מיצג אינטרס כספי. אני מתאר לעצמי שדווקא שר האוצר יציע לפרק חברה סיס לה הפסדים, מתוך אינטרס כללי של מסק המדינה. הסעיף הזה יהיה בריא הרבה יותר, אם לא יהיה רק שר אחד, אלא שני טרים.

הי'ר י. קרגמן:

אני מקבל את הצעת חבר-הכנסת בדר, שלא הסר המסונה. את סעיף (ד) אני חושב סיס להסאיר. אם הרשות מגיעה למסקנה שצריך לפרק חברה, היא צריכה להביא זאת למטסלה והמטסלה יכולה לסקול ולהחליט. את זה צריך להסאיר. לא שהיא תחווה דעתה לשר האוצר והוא ידווח, אלא היא תביא זאת למטסלה. כאשר נדון במצב הרשות, אם היא כפופה לטרים או למטסלה, זו תהיה הפרוצדורה.

ד. קורן:

צריך שיהיה שר מסונה.

הי'ר י. קרגמן:

באשר שהרשות מדווחת לשר האוצר, זהו אומר: אל תבלבלו את הראש. אני רוצה שבכל מצב הוא יהיה חייב להביא זאת למטסלה. ההמלצה שלו יכולה להיות חיובית או שלילית.

ד. קורן:

צריך למחוק את המלה "מרצון", כי שרוק צריך לבוא להחלטת המטסלה.

ז. סובל:

בית מספט יכול לפרק.

ד. קורן:

אם כתוב "מרצון", יכול להיות מצב שחברה לא רוצה להתפרק, נציגי המטסלה הצביעו לא לפי החלטת המטסלה, כמו בענין ורד.

נ. קצב:

האם אפשר לכתוב "הצעה לפי סעיף זה תוגש לאחר התיעצות עם גורמים

הנוגעים בדבר"? וזאת בלי לפרט:

הי'ר י. קרגמן:

מי הנוגעים בדבר? החברה והרשות. המטסלה יכולה לשאול כל אחד. אבל היא חייבת לשאול את הרשות והדירקטוריון. עם אלה היא חייבת להתייעץ.

י. שלומין:

חייבים לקיים את חובת ההתיעצות עם הדירקטוריון. שם מיוצגים גם גורמים אחרים שחייבים לתת להם להשמיע את דעתם. אני מצטרף להערת חבר-הכנסת קורן, היות ואפשר להביא לפירוק של חברה ממסלתית לא על ידי החלטה מסוימת אלא על ידי גרימת תביעה מצד המטסלה בגלל חוב של 100 לירות.

פר גבאי:

אני לא מתנגד למחיקת "מרצון". סעיף 2 אומר בטפורט כי בנוסף

להוראות חוק זה יחולו הוראות חוק החברות.

י. סלמן:

כאשר מולאו מטרות החברה המטסלתית, לא היה דבר שיכול היה למנוע ממנה את המסך קיומה והוצאת כספי הציבור. האפשרות היחידה היתה, שהשר רשאי היה להגיש הצעה לפרק את החברה או למכור מניותיה. במקרה שהרשות חשבה שאין סיבה שהמטסלה תמשיך להחזיק במניות אותה חברה, היא יכולה היתה להמליץ על כך לשני השר הממונה או שר האוצר, ותוא, לפי שיקול דעתו, קיבל או לא קיבל הצעתה. בזה היא גמרה את תפקידה. מבחינת רשות החברות, סעיף זה הוא אחד הסעיפים המכריעים והחשובים מבחינת סמכות הרשות.

ע. שינרמן:

בקשר לסעיף (ד) כדאי היה אולי לקבוע שהרשות חייבת אחת לכמה זמן לבדוק את כל החברות המטסלתיות, או כל חברה מטסלתית בפרק זמן מסוים,

הי'ר י. קרגמן:

על זה מדובר בפרק ו'.

ע. פינרמן:
כתוב ב(ד) ש"סברה הרשות שיש להביא לפירוק...". אם רוצים שהסבירות של הרשות תהיה תוצאה של בדיקה תקופתית, זה צריך להיאמר כאן.

הי"ר י. קרגמן:
אני מתנצד לכך. פה כתוב "קיבלה הרשות שם יש מקום לסעיף שלך, ולא דרך אגב.

י. בדר:
פילות המפתח בסעיף זה הן "להביא לפירוק". לממשלה אין סמכות לפרק חברה, אם אין לה שם 75%. הפירוק או אי-הפירוק תלוי במצב החברה. לכן יש הגיון למלים "או למכירה". כי למכור היא יכולה תמיד. אבל להביא לפירוק היא יכולה רק כשיש לה רוב מספיק בחברה.

י. סלמן:
זה נכון.

סעיף 16:

ס. גבאי:
יש להוסיף שהממשלה רשאית למזג חברות ולא מפני ששר זה או אחר הציע לה.

י. בדר:
יש סתירה בין רישא של סעיף 15 ל-16. את סעיף 16 צריך לבנות בדיוק כמו את סעיף 15. גם ב-16 צריך להוסיף את (ד).

הי"ר י. קרגמן:
נכון.

ס. גבאי:
זה כתוב.

י. פלומין:
בסעיף 16 מדובר על מיזוג בין שתי חברות. יכול להיות שקרה של שתי חברות שהשכו לממשלתיות, כל אחת בפני עצמה, ובעלי זכויות המיעוט לא ניצלו את האופציה באחת החברות שהיא משגשגת ולא יצאו החוצה, ועכשיו גם תקועים בחברה ממשלתית. באה חברה ממשלתית ומציעה להתמזג עם חברה מפסידה. לפי פקודת החברות סעיף 117 יש להם אפשרות לצאת ולא להתמזג, לבעלי זכויות המיעוט. אני מציע לתת להם אותה אפשרות גם כאן, כמו בסעיף 10. במידה שהחברה תתליש להביא למיזוג, היות ויש לה 75%, תהיה הפרוצדורה של בוררות מוסכמת לפי סעיף 10, כדי לקבוע את הסווי.

ס. גבאי:
אפשר לחשוב על זה, אבל זה טרחני לכת.

סעיפים 17, 18:

י. בדר:
בסעיף B אני מציע למחוק "ובלבד שיוכל להקדיש את הזמן הדרוש". מה זה?

ז. שובל:
אני מבקש לחזור ל סעיף 16. אחרי המלה "חופפות" הייתי מוסיף "או משלימות". יכולות להיות שתי חברות שעוסקות בשלבים שונים של יצור ויש טעם כלכלי למזג אותן.

הי"ר י. קרגמן:
בסעיף 18 חסר לי שחבר דירקטוריון לא יוכל להיות אלא בחברה אחת או שתיים לכל היותר. אם הוא אחד, אני מציע בשלוש חברות. נציג מדינה, לא יותר מאשר בשתיים.

י. בדר:
בתוספת שהוא יכול להיות חבר דירקטוריון בכל מספר של חברות בת של החברה בה הוא חבר דירקטוריון.

הי"ר י. קרגמן:
סעיף 18 כפי שניסחנו במסותף: "דירקטור יכול שיתמנה מקרב עובדי

י. קרגמן:

פקודת החברות או לפי דין אחר, עובד החברה או מי שמועסק בשירותה, למעט המנהל הכללי שלה, או נציג נבחר של עובדי החברה.

אני מסכים.

י. בדר:

הצענו שמקרב עובדי מדינה יכולים להיות רק שליט בדירקטוריון, עד 50%.

א. מלמד:

אני מתנגד לכך שעובדי מדינה יהיו רוב בדירקטוריון.

א. אפרת:

אני מציע שיטארו מיעוט, אבל לא יותר מ-50%.

א. מלמד:

מצד אחד דורשים החמרת פיקוח המדינה על החברות והדירקטוריונים. מצד אחר

י. פלומין:

מנסים להגביל את מספר נציגיה בדירקטוריון. לא נראה לי איך יכולה המדינה להטיל מרות על איש ציבור. לכן זה נראה לי כדבר והיפוכו. לא הייתי מדבר על שליט אלא על מחצית.

א. מלמד:

אני מסכים לחצי. הנסיון הוכיח שטאינטימיות בין המשרדים לבין

הדירקטוריון אינה טובה. אם חברה שולחת פלוני כאיש ציבור, שהוא אינו עובד מדינה - הוא מקבל מרות. מאידך, זה מונע את הקשר האינטימי מידי.

י. בדר:

אני מתנגד לכל הגזדה של כמה. יהיו חברות בהן למסלה יש רק חלק של הדירקטורים וחלק של שותפים אחרים. זה יכול להיות בכל החברות המעורבות. לאחר מכן יש בעיה של הדרגה. יש הבדל אם למסלה יש 80% או 51%. את כל היחס בין עובדי מדינה ואחרים בדירקטוריון, אי-אפשר לקבוע בחוק. בכל חברה יכול להיות מצב שונה. צריך להשאיר מקום לשיקול בכל מקרה. אם כותבים שדירקטור יכול להיות איש ציבור, בזה אנחנו שותפים את הדלת. כל חברי דירקטוריון יהיו אנשי ציבור אולי בחברה מסוימת? ובחברה אחרת, אף אחד. אני לא נוטה לתת למסלה יד חופשית, אבל אני חושב שבמקרה זה יותר גרוע לחייב אותה טראש לחפש באופן מלאכותי אנשים.

אסר לכתוב זאת בחוק.

ע. פינרמן:

מדובר במינוי דירקטורים על ידי המסלה, בדיוק באותו חלק שיש לה בחברה. אינני גורס שמתוך הנציגים המסלתיים בדירקטוריון, אנחנו צריכים לחייב אותה לפנות חלק, שליט או חצי, שאינם עובדי מדינה. לעופת זאת אני כן גורס שלא יתכן שכל חברי הדירקטוריון יהיו עובדי מדינה. חסגב ושוב סיהיה שם לפחות אחד שאינו עובד מדינה ובמילא יהיה קצת יותר חופשי מאשר עובדי מדינה במקרים כאלה.

יחד עם זאת, אני מקבל את רוב המלצות של חברי הכנסת בדר וסלמן, שלא צריך לקבוע אחוז מסויים. היה נראה לי נכון, אם היינו מסתפקים בזה שהיינו אומרים, שבכל קביעת דירקטוריון על ידי המסלה, חייב להיות לפחות אחד שאינו עובד מדינה.

א. אפרת:

אנחנו מספלים בנושא רגיש ביותר של החוק. חשוב ביותר שבדירקטוריון תהיה משלחת של נציגי ציבור. אני מוכן לא לומר 50%, אבל אני בעד הגבלה מסוימת. הייתי אומר שבכל דירקטוריון כזה יהיה שליט של נציגי ציבור לא עובדי מדינה.

י. גולן:

אני בעד הגבלה של מספר עובדי המדינה.

ע. אמוראי:

מה זה "אנשי ציבור"?

י. פלומין:

לגבי 50% אני מציע סינוי בהצעה שלי. במקום 50% אבסולוטית, לקבוע נרמטיבית 50%, אלא אם כן הסר המסונה על הרשות רטאי לחרוג מהמספר ובלכד שיטאר תמיד אחד שאינו עובד מדינה.

י. סלמן

אל נשכח שאנחנו מדברים על חוק ולא על תקנות או נוהלים או מדיניות. הייתי מבקש שלא יתקבל הרוסס כאילו עובדי המדינה אינם ממלאים את תפקידם כדירקטוריונים, ומי ששומר על האינטרס הציבורי הם רק אנשי הציבור. ככל האחריות אני אומר שזה לא כך.

יש עובדי מדינה ויש גם אנשי ציבור שעיסוקם הוא לשמש כדירקטורים בחברות, וזו אחת האפשרויות שחשבנו לפתח. צריך לשכור אנשי ציבור בעלי כישורים ולשלם להם, וזה יהיה עיסוקם. כך שאם אנחנו מגבילים את מספר פועלות המנהלים בהם מותר להם לכתן, אנחנו מונעים מעצמנו העסקת אנשים מקצועיים עם כישורים בתפקיד בלעדי של דירקטור

אשר לאחוזים שנשמעו, יש חברות שהן למעשה חברות מסגרת, זאת אומרת מסגרת משפטית, ובאמצעותן מבצעת הממשלה כל מיני פעילויות. האיוס של הדירקטורים של החברה בנוי רק על עובדי מדינה שלושה-ארבעה חברים, זה כל הדירקטוריון, ומאחר שהמסגרת המשפטית הזאת נוצרה כדי לבצע פעילויות ממסלתיות שניתן לבצע אותן רק באמצעות חברה, וזה בא רק מתקציב המדינה, כל הדירקטוריון מאויש רק על ידי עובדי מדינה.

את האחוזים לא הייתי מציע לקבוע בחוק. אני חושב שכדאי להשאיר את הענין לקביעת המדיניות והכללים. עכשיו הממשלה קובעת את המדיניות והכללים לגבי אחוז עובדי המדינה ואחוז אנשי הציבור. לא רצוי לסגור את הדבר בחוק. נבחן את האפשרות של קביעת מדיניות על ידי הממשלה לגבי אחוזים, עם גמישות, שיסייגו בכללים או בתקנות שיתקין שר האוצר.

ש. ארליך

אפשר לכתוב שמועצת המנהלים תורכב מנציגי ציבור ועובדי מדינה.

י. סלמן

כך זה מוצע כאן. זו הצהרת מדיניות. הצעתנו היא שהדברים לא יעוגנו בחוק, אלא נביא הצעה לגבי כללים שיותקנו אני פניח על ידי שר האוצר. גם את המספר אני מציע שנעגן במדיניות וכללים ששר האוצר יתקין. בחוק זה ימנע מאתנו אפשרות להעסיק עובדים שזה עיסוקם הבלעדי.

הי"ר י. קרגמן

אני מוכן לקבל את החלק השני. ביחס להגבלת השתתפות נציגי המדינה בחברות, אני רוצה שיהיה בחוק, שיאמר שלא יותר מסתים או שלוש מועצות. שלוש לנציגי ציבור ושתים לעובדי מדינה. זה דבר עקרוני ואני לא רוצה להשאיר זאת לתקנות. ביחס לאחוזים, כמה יהיו עובדי מדינה, זאת נשאיר לתקנות. ככל דירקטוריון צריך להיות גם איש ציבור ולא רק עובד מדינה.

י. בדר

למה?

הי"ר י. קרגמן

אני מציע שלא נקבע אחוזים, אלא שבכל מועצת דירקטוריון צריך להיות גם איש ציבור.

ע. פינרמן

אנשים מקרב הציבור שאינם עובדי מדינה.

מר קוטו

זו הצעה חורגת. זה נושא חדש, ואני מבקש שהועדה לא תחליט בו. וזאת לגבי הסאלה אם צריך נציגים מטעם הציבור או לא.

הי"ר י. קרגמן

נלך לוועדת הכנסת ונקבל זאת. איזה נושא חדש?

מר קוטו

אפילו חברה ממסלתית כמו חברת נכסים, שקבלה לידיה את כל נכסי המדינה, אם שם צריך להיות נציג ציבור, זה מוגזם. אני לא חושב שהסאלה הזאת כבר הגיעה לכשלות כזאת שאפשר לקבוע בה בחוק, שמושב שיהיה איש ציבור בכל מועצת מנהלים.

הי"ר י. קרגמן:

אני לא אומר בכל. יהיו אנשי ציבור.
פירוש הדבר שהמטלה מניחה מראש

סיהיו אנשי ציבור כמועצת המנהלים.

טר קסוטו:

אנחנו אומרים שיש אפשרות ואיננו
פוטלים את האפשרות שיהיה איש

ציבור, אבל פוטלים את החובה שזה יהיה בכל מועצת מנהלים.

סעיף 19:

י. בדר:

אני רוצה להזכיר לחברים, שבחברות
לא ממנים דירקטורים אלא בוחרים

בהם באסיפות כלליות. יש חברות בהן אפשר לכתוב בתקנון שמישהו מחוץ
לחברה ימנה דירקטור. בדרך כלל לא ממנים דירקטורים אלא בוחרים בהם
באסיפות. לא נותנים להם תעודות.

י. סלמן:

ברוב החברות המצב כמו בהצעה.

י. בדר:

סעיף 18 מתיחס לדירקטורים מטעם
המטלה ואת מי צריכה המטלה לראות
כדירקטורים. זה בסדר. ב-19 מדובר על השאלה, איך מכניסים דירקטור לחברה.

מ. גבאי:

מטעם המדינה.

י. בדר:

לא. אין שום הבדל לגבי צורת
הבחירה או המינוי. על ידי כך איננו

יכולים לשנות את תקנון החברה. אם תקנון החברה מדבר על מינוי דירקטור,
הרי שכל מה שכתוב הוא בסדר; אם התקנון מדבר על בחירת דירקטור - צריך
את הסעיף הזה, לגבי חברה כזאת, להתאים לתקנון החברה.

י. סלמן:

זה נכון.

י. בדר:

בסעיף זה דרוש סעיף יותר מורכב.
סעיף שיגיד שבחברה בה הסמכות

למטת דירקטור היא בידי המטלה או בידי בעלי מניות, לא האסיפה הכללית,
במקרה זה יהיה כך וכך; ובמקרה שהדירקטורים נבחרים על ידי אסיפה
כללית או פתמנים בכל צורה אחרת, במקרים אלה השר יתן הוראות לנציגים
של המטלה באסיפה הכללית שיעשו כך וכך.

איננו יכולים לכתוב שתוקף המינוי

מיום מסירת כתב המינוי לחברה, אלא מיום רישום בחברה. זה בכל מקרה.
גם במקרה של מינוי, הצוקף צריך להיות מיום רישום הדירקטור במירשם
החברות. בחברה העיקר הוא, שכל הנוגעים בדבר וכל הציבור, יידעו מי
הדירקטור ולא רק הוא עצמו על ידי כתב מינוי.

הי"ר י. קרגמן:

אני מציע נוסח של חבר-הכנסת בדר
מסנת 1973: "דירקטור ייבחר,

של החברה". ייתנה בהתאם לסעיף
אז לשר, יתמנה הדירקטור על ידי
נתמנה הדירקטור על פי סעיף זה,
ימסור השר הממונה כתב מינוי".

י. בדר:

אינני בטוח אם זה שלם. תבדקו זאת.

הי"ר י. קרגמן:

זה מנוסח טוב מאד. זה מכסה כל מה
שחבר-הכנסת בדר רצה.

י. בדר:

בסעיף (ב) צריך לדון מחדש.

י. גולן:

אני מציע להוציא את כל הסלוסה,
שר, סגן שר וחבר כנסת.

י. בדר:

הייתי מסכים יותר לשר מאשר לחבר
כנסת. חבר כנסת מוכרח להיות

בלתי-תלוי.

שר אני חושב שאפשר להוציא. חבר-כנסת,
אינני יודע.

י. פלומין:

אני רוצה לעזור בעיה זו: לעתים יש
חברה שמסתפת פעולה עם גוף ממסלתי

מר קסוטו:

בח וץ לארץ, והצד שכנגד מעמיד מול הצד אישראלי סגן שר או שר ברמה
יותר גבוהה מהמנהל הכללי. במקרה כזה לא צריך לפסול אתהאפשרות שמישהו
ברמה דומה יהיה גם מהצד הישראלי. אני חושב שלא צריך לסגור את הדלת
בפני אפשרות שבמקרים מסויימים בודדים יהיה גם שר או סגן שר ואולי אפילו
חבר כנסת, לכן באו כל המגבלות, שזה צריך להיות באישור הממשלה וועדת
הכספים. ברור שזה לא יכול להיות ענין של יום יום.

בדרך כלל יש חברות ויש חברות. יש חברו

שבהן כרגע שיושב-ראש מועצת המנהלים לא יהיה ברמה מסויימת ומעלה,
אי-אפשר יהיה לקבל חברי דירקטורים, בעיקר מקרב הציבור, שהם ברמה גבוהה.
אם מגבילים את מספר מועצות המנהלים בהם יכולים להיות חברים חברי הדירקטו
ריון, הרי שדרגת המנהל הכללי גם היא תהיה יותר נמוכה, ועל ידי כך נוריד
את כל רמת הדירקטוריונים של החברות הממסלליות.

היו"ר י. קרגמן:

בהרהור ראסון נדמה לי ששר יכול להיות
יושב-ראש מועצת מנהלים. יש לו אחריות

פרלמנטרית בפני הכנסת וועדה איזושהי. הוא יכול לומר שיש לו אחריות, והו
רוצה להיות יו"ר מועצת המנהלים של אותה חברה שהוא אחראי לה. הוא אמנם
חבר כנסת, אבל אינו פעיל בשום ועדה. אין לפסול זאת. לעומת זאת, סגן שר
הוא חבר כנסת פעיל. הוא יושב בוועדות. הוא לא יכול להיות גם חבר
ועדה, גם להיות חבר כנסת וגם להיות אחראי בפני החברה שהוא למעשה מפקח
עליה בחבר כנסת.

ביחס לחבר כנסת, אני מתקשה להגדיר
את עמתי. חבר ועדת הכספים למשל, לא יכול להיות חצוי. הדברים הנוגעים
לאותה חברה נידונים בוועדת הכספים.

ע. אמוראי:

אני מציע למחוק את ההתייגצות עם ועדת
הכספים. חבר כנסת שהוא לא חבר ועדת
הכספים, שאני אצטרך להכריע לגבי גורלו? אין מה לדבר. רצוי שאף חבר
כנסת לא יהיה חבר מועצת מנהלים. אם אתה אומר ששר כן, אחת מן הסיבות -
שר שהוא לא אותו שר שבמשרדו הוא הממונה - מה זה שר מול שר? זה וודאי
לא יכול להיות. שר אחר שיהיה עליו שר שני ממונה - זה וודאי לא. אם
אתה לוקח את השר עצמו, אתה עושה אוניה-פרסונלית בין תפקיד של שר ממונה
על חברה ובין מי שאחראי ישירות על החברה. זה לא רצוי. אם יש מקרים
מיוחדים כפי שהזכיר מר קסוטו, לפי דעתי מה שנישאר לעשות הוא להחליט
מי יהיה הגוף שיחליט בזה. וזאת אינני יודע. נדמה לי שמכל הדברים,
הכי נוח זה סגן שר. אם שר, וודאי שרק שר שאינו חבר כנסת. אני מציע
להוסיף סעיף, שעובד מדינה שמספיל בעניינים, לא יהיה. למשל, מר ירמנס
יכול להיות חבר בחברה ממסללית? הפקיד הממסללתי שמספיל בחברה, לא יכול
להיות במועצת המנהלים שלה, כמו שרואה החשבון אינו יכול.

אני מציע שלא יהיה חבר כנסת. שלושתם
לא יהיו. היחיד שנראה לי שאולי כן, צריך להחליט, או חבר כנסת או שר,
בתנאי שלא זה ולא זה יאיו אלה שיכריעו בדבר. חבר ועדת הכספים, וודאי
וודאי שלא.

י. סלמן:

דעתי האישית ששלושתם אינם יכולים
להיות. אני רוצה לראות דירקטוריון
שהשר הממונה הוא היושב-ראש שלו, ויקום עובד מדינה, שהוא עובד באותו
משרד, ויגיד שהדברים של השר אינם נראים לו, או שיעמדו בעימות של
הצבעה. כרגע שמכניסים שלושה פונקציונרים שיש להם קשר בלתי-אמצעי לסיקול
אחרים פאשר החברה, הם לא יכולים לשמש בדירקטוריון.

י. בדר:

סוגיה זו עמדה בפנינו בכל חומרתה במקרה
אחר, כאשר ראש עיריית תל-אביב התמנה
לשר הפנים, רוקח ז"ל. כל חוק בנוי על כך שחברה פועלת באופן עיסקי.
שר יכול בהזדמנות האמצעה להחליט את כל הדירקטוריון ואת המנהל הכללי.

י. בדר:

לגבי סר שאינו ממונה על אותה חברה, המצב עוד יותר בלתי-אפשרי. זה חבר דירקטוריון או יוטי-ראט, שבכל רגע יוכל להביא לממשלה ענינים טאחורי גבו של השר הממונה. לגבי סגן סר - אותו דבר. הוא מיצג את השר. לגבי חברי-כנסת, זה מאד לא בריא.

טר קוטו: אם חברי כנסת פעילים בחברות כמו סגן-דוד אדום, או אגודה למען הזקן.

היו"ר י. קרגמן: זו לא חברה עיסקית. צריך להבדיל בין חברה עיסקית ובין חברה שלא עוסקת ברווחים. אי-אפשר למנוע מחברי כנסת פעילות ציבורית שלא לשם רווחים.

נ. קצב: לא סר ולא סגן סר ולא חבר כנסת, כל עוד לחברה יש רווחים. צריך לחלק זאת לשני סוגים. לחברה עיסקית, שלושתם אינם באים בחשבון. בחברות אחרות, אם אין לו שובת הנאה.

היו"ר י. קרגמן: סגן דוד אדום או אגודה למלחמה בסרשן אינן חברות ממשלתיות. אני מבין שבסעיף 19(ב) הסיכום הכללי, שלא יהיה סגן סר, חבר כנסת או סר.

- הישיבה ננעלה בטעה 12:45 -